

ВІДГУК
на дисертаційну роботу
Ковтуна Антона Валентиновича на тему:
«Формування інструментарію економічної стабілізації будівельних підприємств в умовах мінливого безпекового середовища»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051
«Економіка» галузі знань
05 «Соціальні та поведінкові науки»

1. Актуальність теми дисертації

Актуальність теми дослідження не викликає сумніву, визначається необхідністю забезпечення стратегічної стійкості та довгострокової стабільності розвитку будівельних підприємств в умовах високої невизначеності, динамічних змін зовнішнього середовища та зростання кількості безпекових ризиків, оскільки у сучасних умовах підприємства будівельної галузі функціонують під впливом численних дестабілізуючих факторів, серед яких воєнні загрози, макроекономічна нестабільність, інфляційні процеси, дефіцит фінансових ресурсів, порушення логістичних ланцюгів через обстріли та зростання невизначеності щодо перспектив розвитку будівництва.

Особливість нинішнього етапу розвитку економіки полягає в тому, що для забезпечення ефективного функціонування підприємств уже недостатньо лише підтримання поточної платоспроможності чи фінансової стійкості. Значно більшого значення набуває здатність підприємства зберігати стратегічну керованість розвитку, адаптуватися до швидких змін зовнішнього середовища, своєчасно реагувати на ризики та формувати довгострокові джерела економічного зростання. Саме тому проблематика економічної стабілізації будівельних підприємств виходить за межі традиційного антикризового управління і трансформується в проблему забезпечення їх стратегічної життєздатності та конкурентоспроможності.

Для учасників будівництва зазначені виклики мають особливий характер. Будівельні підприємства реалізують довготривалі проекти, характеризуються значною капіталомісткістю діяльності, залежністю від інвестиційного забезпечення та великою кількістю учасників інвестиційно-будівельного процесу. За таких умов навіть незначні зміни безпекового, фінансового або інституційного середовища можуть суттєво впливати на результати їх діяльності, ускладнюючи реалізацію стратегічних цілей розвитку. Відтак забезпечення стабільності підприємства повинно розглядатися не як короткострокове подолання кризових явищ, а як безперервний процес підтримання його здатності до функціонування, адаптації та розвитку в мінливому середовищі.

Водночас аналіз сучасних наукових досліджень засвідчує, що більшість існуючих підходів до оцінювання та забезпечення стабільності підприємств зосереджені переважно на аналізі фінансового стану, не приділяючи достатньої уваги питанням створення внутрішньої цінності бізнесу, цифрової трансформації управлінських процесів, взаємодії зі стейкхолдерами та формування адаптаційних механізмів розвитку. У зв'язку з цим виникає потреба в розробленні комплексного

інструментарію, який дозволяв би поєднати поточну фінансову рівновагу підприємства із забезпеченням його стратегічної стійкості та довгострокових конкурентних переваг.

Саме на вирішення зазначених проблем спрямоване дослідження Ковтуна А.В., у якому запропоновано новий підхід до управління економічною стабілізацією проєктно-будівельних підприємств на основі поєднання фінансово-економічної діагностики, оцінювання внутрішньої цінності бізнесу, цифрових інструментів управління та концепції антикрихкого розвитку. Такий підхід відповідає сучасним потребам практики управління та створює передумови для підвищення стійкості, адаптивності й ефективності функціонування будівельних підприємств у довгостроковій перспективі.

Отже, актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена як об'єктивними потребами розвитку будівельної галузі України в умовах нестабільного безпекового середовища, так і необхідністю вдосконалення науково-методичних засад забезпечення стратегічної стійкості, економічної стабільності та довгострокового розвитку будівельних підприємств. Саме тому дослідження є актуальним, своєчасним, теоретично значущим і має важливе практичне значення для формування ефективних механізмів управління підприємствами в сучасних умовах господарювання.

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових досліджень, висновків і рекомендацій, що наведено в дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертаційній роботі А. В. Ковтуна, характеризуються належним рівнем теоретичної обґрунтованості та практичної верифікації. Дисертація виконана на теоретичній основі економічної стійкості, вартісно-орієнтованого управління, цифрової трансформації бізнес-процесів та концепції антикрихкості. Проведений автором критичний аналіз наукових джерел дозволив не лише узагальнити існуючі підходи до розв'язання досліджуваної проблематики, а й виявити наукові прогалини, які стали підставою для формування власних наукових положень.

Структура дослідження побудована за принципом послідовного переходу від теоретичного осмислення проблеми до розроблення методичного інструментарію та його прикладного використання. Це забезпечило логічність викладу матеріалу, належну аргументованість авторських висновків і їх безпосередній зв'язок із поставленою метою та завданнями роботи.

Переконливість результатів дисертації значною мірою забезпечується використанням широкого спектра взаємодоповнювальних методів наукового пізнання. Для обґрунтування теоретичних положень застосовано системний, структурно-функціональний та порівняльний підходи; для дослідження сучасного стану будівельної галузі та виявлення тенденцій її розвитку використано економіко-статистичні методи; для формування інтегрального коефіцієнта фінансової рівноваги, показника грошового еквівалента внутрішньої цінності бізнесу для стейкхолдера (ГЕВЦ) та відповідної системи мультиплікаторів застосовано методи економічного аналізу, узагальнення та економіко-математичного моделювання. Сукупність використаних методів є достатньою для

отримання достовірних результатів і відповідає сучасним вимогам до наукових досліджень економічного спрямування.

Важливим аргументом на користь достовірності результатів є належне інформаційне забезпечення. Емпіричну основу роботи становлять офіційні статистичні дані щодо функціонування будівельної галузі України, фінансова звітність підприємств, нормативно-правові документи, аналітичні матеріали та інші джерела, що відзначаються високим ступенем надійності та репрезентативності. Обсяг використаної інформації є достатнім для проведення комплексних досліджень і формулювання обґрунтованих висновків.

Суттєвою перевагою дисертації є те, що більшість авторських розробок доведено до рівня практичного застосування. Запропонований інструментарій економічної стабілізації, зокрема система фінансово-економічної діагностики, показник ГЕВЦ, інтегральний коефіцієнт фінансової рівноваги та концепція цифрової екосистеми будівельного проєкту, апробовано на матеріалах підприємств будівельної сфери. Результати такої апробації підтвердили можливість використання запропонованих підходів для своєчасного оцінювання рівня економічної стабільності, виявлення загроз розвитку та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Окремо слід відзначити, що автором продемонстровано вміння працювати з багаторівневими економічними категоріями та будувати логіку дослідження. Наукові результати мають завершений характер, спираються на достатню доказову базу та узгоджуються з сучасними тенденціями розвитку економічної науки й практики управління будівельними підприємствами. Результати дослідження пройшли апробацію у фаховому науковому середовищі та знайшли практичне впровадження, що додатково підтверджує їх достовірність і прикладну цінність. Їх достовірність визначається коректністю використаних методів, комплексністю врахування факторів економічної стійкості, належною апробацією запропонованих підходів та відповідністю сформульованих висновків поставленим завданням дослідження. Таким чином, результати дослідження А. В. Ковтуна є достатньо аргументованими, методично обґрунтованими та належним чином підтвердженими теоретично й практично. Це дає підстави стверджувати, що сформульовані в роботі наукові положення, висновки та рекомендації характеризуються високим рівнем достовірності та можуть бути використані як у подальших наукових дослідженнях, так і в практиці управління проєктно-будівельними підприємствами.

3. Оцінка належності зв'язку результатів роботи з науковими планами і темами

Дисертація виконана відповідно до напрямів науково-дослідної діяльності Київського національного університету будівництва і архітектури та органічно пов'язана з тематикою наукових досліджень кафедри економіки будівництва. Це свідчить про належний рівень наукової, організаційної та інституційної обґрунтованості проведеного дослідження, а також про його відповідність актуальним завданням розвитку економічної науки та будівельної галузі України.

Зокрема, проведене дослідження за своїм змістом і тематичною спрямованістю відповідає темам: «Сучасні парадигми та креативні технології формування стратегій учасників проєктів і програм в будівництві» (№ державної реєстрації 0123U103887), «Формування конкурентних стратегій та прогнозування показників розвитку стейкхолдерів будівництва, інвестиційно-будівельних проєктів та організаційно-технологічних параметрів будов в умовах економічної динаміки» (№ державної реєстрації 0121U110365), та «Моделі прогнозування індикаторів економічної безпеки будівництва» (№ державної реєстрації 0119U103844).

4. Оцінка змісту і структури дисертаційної роботи.

Дисертація Ковтуна А.В. характеризується чіткою логікою побудови, внутрішньою цілісністю та послідовністю викладення матеріалу. Структура дослідження повною мірою відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, і забезпечує поступовий перехід від теоретичного аналізу проблематики до розроблення методичного інструментарію та його практичного застосування. Робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 272 сторінки, з яких основний текст займає 197 сторінок. Список використаних джерел розпочинається зі сторінки 234, а додатки подано на сторінках 254–272. Такий обсяг роботи та список використаних джерел свідчать про значний рівень опрацювання наукової проблематики, нормативно-правових документів, статистичних і методичних матеріалів з проблематики економічної стабілізації будівельних підприємств.

Позитивне враження справляє належний рівень систематизації матеріалу, обґрунтованість внутрішньої структури розділів та їх підпорядкованість єдиній логіці дослідження. Робота містить достатню кількість схем, моделей, аналітичних матеріалів і розрахунків, що сприяє кращому сприйняттю отриманих результатів та підтверджує їх аргументованість.

У вступі автором обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено мету та завдання дослідження, окреслено об'єкт і предмет дослідження, наведено характеристику використаних методів наукового пізнання, висвітлено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, а також подано інформацію щодо їх апробації та впровадження.

У першому розділі дисертації «Парадигмальне підґрунтя економічної стабілізації розвитку проєктно-будівельних підприємств» досліджено еволюцію наукових підходів до розуміння економічної стабільності та стабілізації діяльності підприємств, проаналізовано теоретичні засади функціонування будівельних підприємств в умовах невизначеності та здійснено узагальнення сучасних методичних підходів до оцінювання економічної стабільності. Значну увагу приділено стейкхолдероорієнтованому підходу до виявлення чинників економічної дестабілізації учасників будівництва, що дозволило сформувати належне теоретико-методологічне підґрунтя для подальшого дослідження.

У другому розділі «Діагностика стану та тенденцій економічної стабільності будівельних підприємств в умовах безпекових викликів» проведено комплексний

аналіз сучасного стану будівельної галузі України, досліджено тенденції її розвитку та визначено ключові ризики, які впливають на економічну стабільність підприємств. У розділі також удосконалено методичний підхід до діагностики фінансової стабільності підприємств будівництва шляхом розроблення інтегрального коефіцієнта фінансової рівноваги та здійснено дослідження параметрів фінансового розвитку підприємств, на основі чого обґрунтовано авторський показник грошового еквівалента внутрішньої цінності бізнесу для стейкхолдера (ГЕВЦ).

Особливий науково-практичний інтерес становить третій розділ «Інструментарій економічної стабілізації проєктно-будівельних підприємств в умовах мінливого безпекового середовища», у якому представлено концептуальну модель цифрової екосистеми будівельного проєкту, сформовано діагностичну підсистему управління стабілізацією підприємств, удосконалено механізм економічної стабілізації та обґрунтовано методичний підхід до управління економічною стабільністю в умовах економічної волатильності. Окремий підрозділ присвячено впровадженню результатів дослідження у навчальний процес Київського національного університету будівництва і архітектури, що додатково підтверджує їх практичну значущість.

Висновки до кожного розділу та загальні висновки дисертації логічно узагальнюють отримані результати дослідження, відображають ступінь досягнення поставленої мети та виконання сформульованих завдань.

Таким чином, дисертаційна робота Ковтуна А.В. є цілісним, завершеним і належним чином структурованим науковим дослідженням. Робота відзначається логічністю побудови, ґрунтовністю теоретичного аналізу, послідовністю викладення матеріалу та високим рівнем методичного забезпечення, що дозволяє позитивно оцінити її зміст і структуру відповідно до вимог, встановлених для дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

5. Академічна доброчесність

У дисертаційній роботі Ковтуна А.В. порушень принципів академічної доброчесності не виявлено. Дослідження має самостійний характер, а наведені в роботі наукові положення, висновки та рекомендації є результатом особистого наукового пошуку здобувача. Використані в дисертації наукові праці, статистичні матеріали, нормативно-правові документи та інші джерела інформації оформлено відповідно до чинних вимог із належним посиланням на авторів і першоджерела.

Результати проведеної перевірки дисертаційної роботи на наявність текстових запозичень засвідчили відсутність ознак неправомірного використання чужих наукових напрацювань. Рівень текстових збігів становить 4,66 %, що не перевищує допустимих показників. Виявлені текстові збіги пов'язані насамперед із використанням усталених наукових категорій, законодавчих і нормативних актів, а також коректно оформлених цитувань та бібліографічних посилань.

Зміст дисертації, характер викладення матеріалу, рівень теоретичних узагальнень та запропоновані автором наукові результати свідчать про їх оригінальність і самостійність. Аналіз роботи не дає підстав стверджувати про наявність академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації чи фальсифікації

результатів дослідження. Таким чином, дисертаційна робота Ковтуна А.В. відповідає вимогам академічної доброчесності, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

6. Наукова новизна дисертаційної роботи

Наукові результати дисертаційної роботи А. В. Ковтуна характеризуються комплексністю, логічною взаємопов'язаністю та спрямованістю на вирішення актуальної науково-прикладної проблеми забезпечення економічної стабілізації проєктно-будівельних підприємств в умовах мінливого безпекового середовища. Важливою перевагою проведеного дослідження є те, що автор не обмежився удосконаленням окремих інструментів фінансового аналізу чи управління ризиками, а сформував цілісну концепцію економічної стабілізації підприємства, в якій поєднано стратегічний, фінансовий, цифровий та безпековий аспекти управління.

Серед найбільш вагомих наукових результатів дослідження доцільно виділити такі.

По-перше, автором суттєво поглиблено теоретичні засади дослідження стабільності економічного розвитку будівельних підприємств. Заслугує на увагу запропонований підхід до трактування економічної стабільності як багатокомпонентної характеристики розвитку підприємства, що відображає його здатність підтримувати фінансову рівновагу, раціонально використовувати ресурсний потенціал, створювати економічну цінність для стейкхолдерів та адаптуватися до змін зовнішнього середовища. На відміну від підходів, орієнтованих переважно на фінансову стійкість учасників будівництва, запропоноване визначення дозволяє розглядати стабільність як динамічну характеристику розвитку підприємства, нерозривно пов'язану з процесами його стратегічної адаптації.

По-друге, значний науковий інтерес становить удосконалення методичних положень стратегічної діагностики економічної стабільності підприємства. У дисертації запропоновано новий аналітичний показник - грошовий еквівалент внутрішньої цінності бізнесу для стейкхолдера (ГЕВЦ), який відображає здатність підприємства формувати внутрішню економічну цінність та забезпечувати довгострокову результативність господарської діяльності. Наукова цінність даного показника полягає в тому, що він поєднує фінансові результати діяльності підприємства з оцінкою його стратегічного потенціалу та перспектив розвитку.

По-третє, автором удосконалено інструментарій оцінювання фінансової стійкості будівельних підприємств шляхом розроблення інтегрального коефіцієнта фінансової рівноваги. На відміну від традиційних систем аналізу фінансового стану, запропонований показник враховує комплексний вплив ліквідності, структури оборотного капіталу, дебіторської та кредиторської заборгованості, запасів і грошових коштів на загальний рівень стабільності підприємства. Важливим є також визначення порогового значення даного індикатора, що дозволяє використовувати його як інструмент ранньої діагностики процесів майбутньої дестабілізації.

По-четверте, наукової новизни набули положення щодо використання системи мультиплікаторного моніторингу внутрішньої цінності бізнесу. Автором запропоновано здійснювати оцінювання економічної стабільності через аналіз співвідношення показника ГЕВЦ із ключовими характеристиками ресурсного потенціалу підприємства. Такий підхід створює додаткові можливості для кількісного оцінювання ефективності використання капіталу та визначення стратегічних резервів розвитку підприємства.

По-п'яте, вагомим результатом дослідження є розвиток концептуальних положень щодо цифрової екосистеми будівельного проєкту. Запропонована модель передбачає інтеграцію підприємства, його стейкхолдерів, цифрової інфраструктури та системи ресурсних потоків у межах єдиного інформаційно-аналітичного середовища. На відміну від традиційних цифрових платформ управління проєктами, автор розглядає цифрову екосистему як інструмент забезпечення економічної стабілізації та підвищення адаптивності підприємства в умовах невизначеності.

По-шосте, суттєве наукове значення має удосконалений механізм економічної стабілізації проєктно-будівельних підприємств. Його особливістю є поєднання процедур фінансово-економічної діагностики, моніторингу внутрішньої цінності бізнесу, цифрових інструментів управління та системи прийняття управлінських рішень. Запропонований механізм орієнтований не лише на підтримання поточної стійкості підприємства, але й на створення передумов для його довгострокового розвитку в складних умовах функціонування.

По-сьоме, подальшого розвитку набули науково-методичні положення щодо використання концепції антикрихкості в управлінні підприємствами будівельної галузі. Автор переконливо доводить, що здатність підприємства використовувати кризові явища та безпекові виклики як джерело нових можливостей розвитку є важливою передумовою забезпечення його економічної стабільності та безпеки.

У цілому наукова новизна дисертаційної роботи полягає у формуванні нового підходу до управління економічною стабілізацією проєктно-будівельних підприємств, який базується на інтеграції фінансової рівноваги, внутрішньої цінності бізнесу, цифрової трансформації та принципів антикрихкого розвитку. Отримані результати доповнюють і розвивають сучасну теорію економіки підприємства, а також мають суттєве практичне значення для забезпечення стійкого функціонування та розвитку будівельних підприємств в умовах воєнних і післявоєнних трансформацій економіки України.

7. Висновок щодо практичної цінності результатів роботи та їх впровадження в практику діяльності підприємств.

Практичне значення дисертації Ковтуна А.В. полягає у можливості використання розробленого інструментарію економічної стабілізації в діяльності будівельних підприємств для підвищення ефективності управління, забезпечення фінансової рівноваги та зміцнення їх стратегічної стійкості в умовах мінливого безпекового середовища.

Запропоновані автором методичні підходи до стратегічної фінансово-економічної діагностики, показник грошового еквівалента внутрішньої цінності бізнесу для стейкхолдера (ГЕВЦ), система мультиплікаторів, механізм економічної стабілізації та модель цифрової екосистеми будівельного проєкту утворюють цілісний практичний інструментарій для своєчасного виявлення загроз економічній стабільності, оцінювання потенціалу розвитку підприємства та підвищення обґрунтованості управлінських рішень.

Практична цінність отриманих результатів підтверджується їх впровадженням у діяльність ТОВ «ЦІНОБУД» та ТОВ «Ей Ем Ві ІНЖІНІРИНГ». Використання запропонованих підходів дозволило удосконалити процеси фінансово-економічної діагностики, підвищити ефективність управління грошовими потоками і фінансовими ресурсами, покращити інформаційно-аналітичне забезпечення процесів управління та посилити адаптаційні можливості підприємств в умовах невизначеності.

Отже, результати дисертаційної роботи Ковтуна А.В. мають практичну спрямованість, доведені до рівня прикладного використання та можуть бути рекомендовані до широкого впровадження в діяльність не тільки проєктно-будівельних підприємств будівельної галузі, але й інших учасників будівництва.

8. Висновок щодо повноти викладу основних результатів дисертації в наукових виданнях.

Основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації, сформульовані у дисертації Ковтуна А.В., отримали достатнє висвітлення в опублікованих автором наукових працях. Результати дослідження пройшли належну апробацію в науковому середовищі та були представлені на міжнародних науково-практичних конференціях, науково-технічних форумах і професійних дискусійних майданчиках, що сприяло їх фаховому обговоренню, верифікації та вдосконаленню.

Основні результати дослідження відображені у 15 наукових працях, з яких 8 статей опубліковано у наукових фахових виданнях України, включених до Переліку наукових фахових видань, затвердженого МОН України, а решту становлять матеріали та тези доповідей міжнародних науково-практичних конференцій і наукових форумів.

Публікації автора охоплюють усі ключові аспекти дисертації. У наукових статтях та матеріалах конференцій послідовно висвітлено результати теоретичного обґрунтування економічної стабілізації проєктно-будівельних підприємств, дослідження впливу стейкхолдерів і безпекових чинників на їх розвиток, питання фінансово-економічної діагностики, формування цифрової екосистеми будівельного проєкту, розроблення показників оцінювання економічної стабільності, а також механізмів і методичних підходів до управління стабілізацією підприємств у мінливому середовищі.

Важливим підтвердженням достатнього рівня апробації результатів дослідження є їх представлення на III, IV та V Міжнародних науково-практичних конференціях «Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу», міжнародних науково-технічних форумах «Архітектура, Дизайн та

Будівництво: Інноваційні технології», «Архітектура, Будівництво, Дизайн: Технологія, Енергетика, Менеджмент», «Архітектура, Будівництво, Дизайн: Виробництво, Інформатизація, Менеджмент», а також на бізнес-форумі «Вектори управлінських, операційних, цифрових та технологічних трансформацій будівництва в умовах викликів воєнного часу». Представлені на цих заходах результати отримали належну наукову оцінку та підтвердили актуальність обраного напряму дослідження.

Аналіз опублікованих праць дає підстави стверджувати, що вони достатньою мірою відображають зміст дисертаційної роботи, розкривають основні результати кожного з її розділів та забезпечують належний рівень апробації одержаних наукових результатів. Обсяг, кількість і характер публікацій відповідають встановленим вимогам щодо висвітлення результатів дисертаційних досліджень на здобуття ступеня доктора філософії, а також вимогам чинного Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії.

Отже, основні результати дисертації Ковтуна А.В. належним чином апробовані та достатньо повно оприлюднені у наукових виданнях, що підтверджує їх наукову обґрунтованість, достовірність і відповідність вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Підтверджуючи висловлену вище позитивну оцінку дисертації, високо оцінюючи науковий рівень, актуальність і практичне значення роботи Ковтуна А.В. «Формування інструментарію економічної стабілізації будівельних підприємств в умовах мінливого безпекового середовища», слід зазначити, що окремі її положення надають підстави для наукової дискусії та можуть бути враховані автором у подальших дослідженнях.

1. У роботі обґрунтовано доцільність використання стейкхолдерорієнтованого підходу до управління економічною стабільністю будівельних підприємств. Водночас роль окремих груп стейкхолдерів у формуванні стабілізаційних заходів розкрита нерівномірно. Зокрема, доцільно було б більш детально висвітлити механізми впливу інвесторів, міжнародних донорських організацій та місцевих громад на забезпечення стабільності будівельних підприємств у сучасних умовах.

2. Запропонований інструментарій орієнтований передусім на оцінювання поточного стану підприємства та визначення тенденцій його розвитку. Разом із тим у роботі недостатньо уваги приділено питанням довгострокового прогнозування економічної стабільності в умовах структурних змін на ринку будівництва. Включення сценарного прогнозування могло б підсилити стратегічну складову дослідження.

3. Одним із центральних елементів авторської концепції виступає цифрова екосистема будівельного проєкту. Однак основна увага зосереджена на її позитивних ефектах. На нашу думку, доцільно було б ширше розглянути ризики цифрової трансформації, пов'язані з війною, захистом комерційної інформації, фінансовими витратами на цифровізацію та можливими технологічними збоями.

4. У роботі запропоновано авторський показник ГЕВЦ як основа стратегічної діагностики економічної стабільності. Водночас бракує його розгорнутого порівняння з іншими сучасними вартісними моделями оцінювання діяльності підприємств. Такий аналіз дозволив би більш переконливо продемонструвати переваги запропонованого інструментарію.

5. Автор переконливо обґрунтовує необхідність урахування безпекового середовища в управлінні підприємствами будівельної галузі. Разом з тим залишається дискусійним питання кількісного відображення впливу воєнних та безпекових ризиків у структурі розрахунку інтегральних показників. Доцільним могло б бути розроблення окремої системи безпекових коефіцієнтів або коригуючих параметрів.

6. Запропоновані механізми та інструменти апробовано на підприємствах будівельної сфери, проте у тексті недостатньо розкрито їх застосовність для різних сегментів самої галузі. Зокрема, могли б бути окремо проаналізовані особливості використання розробленого інструментарію для девелоперських компаній, генеральних підрядників, спеціалізованих будівельно-монтажних організацій та інжинірингових фірм.

7. Дисертація містить значну кількість методичних розробок і концептуальних положень, однак частина з них представлена переважно в текстовому або графічному форматі. Більш широке використання алгоритмів прийняття управлінських рішень та сучасних імітаційних комп'ютерних моделей функціонування цифрової екосистеми дозволило б покращити сприйняття авторських пропозицій і полегшити їх практичне використання.

Зазначені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи. Вони переважно відображають напрями можливого поглиблення окремих аспектів дослідження і свідчать про складність та багатогранність проблематики, яку досліджує автор. Загалом робота справляє позитивне враження та відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

10. Загальний висновок

Представлена на розгляд дисертаційна робота Ковтуна Антона Валентиновича на тему «Формування інструментарію економічної стабілізації будівельних підприємств в умовах мінливого безпекового середовища» за актуальністю, ступенем наукової новизни, теоретичним і практичним значенням отриманих результатів, рівнем обґрунтованості висновків, повнотою вирішення поставлених завдань, змістом та оформленням відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка», визначеним Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради

закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а також чинним вимогам Міністерства освіти і науки України щодо оформлення дисертаційних робіт.

Отримані автором результати є достатньо обґрунтованими, достовірними та мають як наукову, так і практичну цінність. У дисертації вирішено актуальне науково-прикладне завдання, що полягає у розвитку теоретико-методичних засад та розробленні комплексного інструментарію економічної стабілізації проєктно-будівельних підприємств, спрямованого на забезпечення їх фінансової рівноваги, підвищення адаптивності, формування стратегічної стійкості та довгострокового розвитку в умовах мінливого безпекового середовища.

Дисертаційна робота «Формування інструментарію економічної стабілізації будівельних підприємств в умовах мінливого безпекового середовища» є завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що мають важливе значення для розвитку теорії та практики управління будівельними підприємствами. Автор дисертації, Ковтун Антон Валентинович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» (галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»).

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки будівництва
Київського національного університету
будівництва і архітектури

Яна ЛОКТІОНОВА